

**UCHWAŁA NR XXXVIII.455.2022
RADY GMINY CZŁUCHÓW**

z dnia 24 lutego 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Człuchów na
lata 2022-2024**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz.U. 2021r. poz.1372 z późn. zm.) w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz.U. 2020r. poz. 871 z późn. zm.) Rada Gminy Człuchów uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Człuchów na lata 2022-2024 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Człuchów oraz Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Anna Duraj

UZASADNIENIE

YINMO ADAR
WŌHCUJSD
RADA GMINY
CZŁUCHÓW

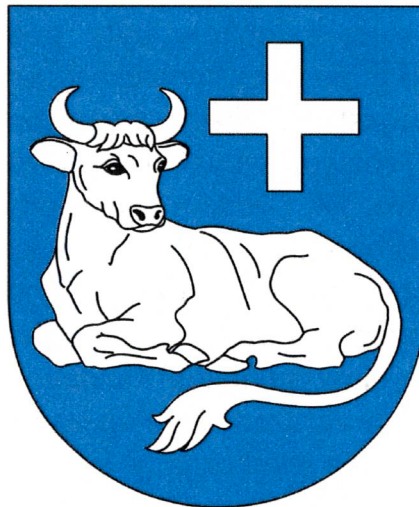
Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, m.in. opracowanie i realizację 3-letnich programów wspierania rodziny. Opracowany program ujmuje zbiór planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinom, przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zdolności do prawidłowego wypełnienia ról społecznych przy kompleksowym wsparciu Gminy Człuchów. Podjęcie uchwały pozwoli na wypełnienie nałożonych przez ustawodawcę na Radę Gminy uprawnień.

Przewodniczący Rady Gminy

Anna Duda

Załącznik do Uchwały Nr XXXVIII.455.2022
Rady Gminy Człuchów z dnia 24 lutego 2022 roku

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Człuchów na lata 2022 – 2024

WPROWADZENIE

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Człuchów na lata 2022 – 2024 jest kontynuacją programu realizowanego w Gminie Człuchów w latach 2018 -2021. Został opracowany na podstawie art.176 pkt.1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. Z 2019 r poz. 1111 ze zm.) w myśl, którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny, w których tworzy się i dąży do rozwoju systemu opieki nad dzieckiem, poprzez tworzenie placówek wsparcia dziennego oraz pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, stwarzanie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny, udzielanie wsparcia rodzinom wspierającym, współfinansuje pobyt dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji, PCPR, itp.

Głównym celem Programu jest skuteczny system opieki nad dzieckiem i rodziną sprzyjający, prawidłowemu jej rozwojowi w Gminie Człuchów. Ma dotyczyć zarówno rodzin działających prawidłowo, jak i rodzin zagrożonych dysfunkcjonalnością oraz rodzin już dysfunkcyjnych. Proponowane działania koncentrują się na wspieraniu umiejętności wychowawczych rodziny, profilaktyce społecznej dzieci i młodzieży, optymalizacji działań związanych ze sprawowaniem pieczy zastępczej.

Rodzina jest środowiskiem życiowym niemal każdego człowieka. Stanowi integralną część każdego społeczeństwa, a zarazem jego najmniejszą i podstawową komórkę społeczną. Jest najważniejszą grupą społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i z którą łączą go wielorakie związki do końca życia. Jest grupą małą, pierwotną, o przewadze więzi osobistych, odznacza się międzypokoleniową i wielopokoleniową trwałością więzi, a członkostwo w niej jest autentyczne, dobrowolne i w zasadzie nierozzerwalne (za wyjątkiem porzucenia, rozvodu).¹

Procesy industrializacji, urbanizacji i migracji w znaczący sposób zmieniły życie całych społeczeństw i rodzin. Przeobrażeniu uległa nie tylko struktura rodziny, ale również sposób jej funkcjonowania. Zmienił się model rodziny, zmalała liczebność rodziny, wzrosła jej anonimowość. Obok zinstytucjonalizowanego małżeństwa i rodziny funkcjonują alternatywne formy życia rodzinnego tj. samotne rodzicielstwo, kohabitacja, związki homoseksualne, życie w pojedynkę itp.

---

¹Kawula S, Brągiel J, Janke A, Pedagogika rodziny, Toruń 1999, s.49

Współczesny model rodziny z typu autorytatywnego przekształcił się w typ rodziny partnerskiej. W wyniku reorganizacji władzy rodzinnej, znaczącą jej część w rodzinie przejmuje matka – żona. Wskutek wspólnego rozwiązywania codziennych spraw, wspólnych doświadczeń małżonków, kształtuje się między nimi partnerski styl wzajemnych interakcji. Małżonkowie posiadają równe prawa i obowiązki. Kobieta i mężczyzna stają się równorzędnymi partnerami pod względem wykształcenia, pozycji społecznej, zainteresowań społecznych.²

Według Jana Żebrowskiego zmiany w strukturze wewnętrznej rodziny obejmują trzy zasadnicze elementy:

1. zmianę pozycji i ról małżonków,
2. zmianę pozycji dziecka w rodzinie,
3. proces autonomizacji jednostki.³

Główną przyczyną kształtowania się modelu partnerskiego w rodzinie jest wzrost niezależności ekonomicznej i psychicznej kobiety, która stanowi o poszerzeniu jej samodzielności życiowej. Kobiety - matki podejmują pracę zawodową, dążą do samorealizacji, niezależności. Rozwijają swoje pasje i zainteresowania. Nie poświęcają już całej swojej uwagi i czasu tylko na wychowanie dzieci i dbanie o dom. Mężczyźni nie są już tylko jedynymi żywicielami rodziny, ale również uczestniczą w pracach domowych, w opiece i wychowywaniu dzieci.

Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spistość, pozytywne stosunki między wszystkimi członkami, zaburzyło równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na: poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, zdolności adaptacyjne.

Przemiany gospodarczo-kulturowe kształtujące życie społeczeństwa spowodowały znaczny wzrost liczby osób bezradnych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego.

Pojawiły się zjawiska o charakterze globalnym tj. choroby cywilizacyjne, rosnący odsetek ludzi starych, migracje oraz lokalnym tj. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńcza i wychowawcza, uzależnienia, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego, poczucie osamotnienia, rozpad rodziny itp.

Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny wymienić należy: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, przemoc.

Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Z tego powodu coraz więcej rodzin i dzieci wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania

---

²Cudak S, Wybrane cechy współczesnego modelu życia małżeńskiego i rodzinnego, [w:] Pedagogika rodziny, red. S. Cudak, Kielce 2007, s. 7

³Żebrowski J, Współczesne przeobrażenia w funkcjonowaniu rodziny polskiej, [w:] Rodzina polska na przełomie wieków. Przeobrażenia, zagrożenia, patologie, red. J. Żebrowski, Gdańsk 2001, s.23

wielu instytucji w przezwyciężanie istniejących dysfunkcji. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny. Wobec tego w pracy socjalnej zaproponowano oddziaływanie zindywidualizowane nakierowane w pierwszej kolejności na dzieci, a w drugiej na matki, gdyż to głównie kobiety są beneficjentami pomocy społecznej.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

Praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, ma na celu jak najszybszy jego powrót do rodziny.

Podstawą niniejszego Programu jest więc dobro dzieci, które potrzebują szczególnej troski i pomocy ze strony dorosłych.

PODSTAWY PRAWNE

Zapisy Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Człuchów na lata 2022-2024 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m.in. w:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 114, poz. 946),
- Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019r., poz. 506);
- Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz. 473 z późn. zm.),
- Ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z dnia 11 lutego 2016 r. (Dz. U. 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218),
- Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277),
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.),
- Ustawie o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. (Dz. U. 2020 r. poz. 111),

- Ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2019 r. poz. 670 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. 2019 r. poz. 1390 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. 2019 r. poz. 688 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2019 r. poz. 2086z późn. zm.).

ORGANIZACJA WSPIERANIA RODZINY

Obowiązek wspierania rodziny oraz organizacja pieczy zastępczej w zakresie ustawowym spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Ustawa określa podział kompetencji, w tym działań i zadań pomiędzy samorządami, który przedstawia się następująco:

GMINA

- Profilaktyka – wspieranie rodziny
- Asystent rodziny
- Placówki wsparcia dziennego
- Rodziny wspierające
- Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny;

POWIAT

- Piecza zastępcza i instytucjonalna
- Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej
- Adopcje
- Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka
- Placówki opiekuńczo – wychowawcze
- Usamodzielnienie
- Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator)
- Rodziny pomocnicze

Zadaniem ustawowym gminy jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą trudności.

Asystent rodziny to osoba prowadząca pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Towarzyszy on rodzinie poprzez wprowadzanie zmian w sposobie myślenia i zachowania koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

Asystent rodziny zajmuje się wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Praca asystenta rodziny nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego.

Ważne jest podkreślenie faktu, że nie jest rolą asystenta rodziny przejmowanie działań za rodzinę a jedynie jej wspieranie w wykonywaniu określonych obowiązków jak i podjętych działaniach.

Asystent rodziny współpracuje z rodziną wymagającą wsparcia w zakresie kształtowania i rozwijania przede wszystkim funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Działania asystenta mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny, zarówno rodziców jak i dzieci. Dlatego ma tu ogromne znaczenie indywidualne podejście do rodziny i jej problemów.

Indywidualna pomoc służy przede wszystkim rozwiązywaniu konkretnych problemów z jakimi boryka się osoba wspierana; wzbudzaniu w niej wiary w swoje możliwości oraz motywowanie do podejmowania działań do tej pory uznawanych przez nią za niemożliwe. Zadaniem asystenta jest przede wszystkim wskazanie rodzinom i jej członkom możliwości podejmowania sprawczych działań, zwiększenie poczucia wpływu na swoje życie oraz podwyższenie samooceny, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego.

Nadrzędnym celem pracy asystenta rodziny jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności. Na pracę z rodziną składa się ocena sytuacji, planowanie i realizacja zadań mających na celu poprawę funkcjonowania rodziny w obszarze ekonomiczno-socjalnym, opiekuńczo-wychowawczym i społecznym. W tym celu asystent rodziny wspólnie z członkami rodziny opracowuje plan pracy, który następnie jest realizowany. Z planem pracy zapoznaje się również pracownik socjalny.

Asystent zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną w tym dokonywania okresowej oceny sytuacji rodziny oraz monitorowania funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.

Na uwagę zasługuje fakt, że do pracy z asystentem rodziny kierowane są w głównej mierze te rodziny, u których występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

W przypadku, kiedy dziecko umieszczone zostaje w pieczy zastępczej, mając na uwadze jego więzi emocjonalne z rodziną i środowiskiem, asystent rodziny podejmuje działania zmierzające do powrotu dzieci do domu rodzinnego przy współpracy rodzin biologicznych z koordynatorem pieczy zastępczej.

Nienormowany i elastyczny czas pracy asystenta rodzinnego służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Koniec zatrudnienia ustaje wówczas gdy rodzina osiągnie samodzielność i prawidłowo wykonuje funkcje opiekuńczo – wychowawcze. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy również współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo wychowawczej albo w rodzinnym domu dziecka.

Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

- 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY CZŁUCHÓW

Gmina Człuchów jest gminą wiejską, usytuowaną w południowo-zachodniej części województwa pomorskiego, w powiecie człuchowskim. Rozległy teren gminy otacza miasto Człuchów, które stanowi odrębną jednostkę administracyjną.

Gmina Człuchów liczy 25 wsi sołeckich, zajmuje 361,65 km kwadratowych powierzchni, według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. zamieszkiwana była przez 11 032 osoby.

Tabela 1. Ludność faktycznie zamieszkała w gminie Człuchów według płci

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Ludność ogółem	11.113	11.128	11.059	11.032
Kobiety	5.414	5.410	5.428	5.444
Mężczyźni	5.699	5.718	5.631	5.588

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na przestrzeni lat 2018 – 2021 liczba ludności w gminie Człuchów zmalała o 81 osób. Spadek ten spowodowany jest zarówno ujemnym przyrostem naturalnym jak i ujemnym saldem migracji w ostatnim roku.

Tabela 2. Ruchy naturalne zmian liczby ludności

	2018	2019	2020	2021
Urodzenia żywe	131	129	118	105
Zgony	94	93	128	119
Przyrost naturalny	37	36	-10	-12

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Przyrost naturalny w prezentowanych latach wynosił odpowiednio +37 w 2018r., +36 w 2019r., -10 w 2020r. I -12 w 2021r.

Tabela 3. Migracje ludności

	2018	2019	2020	2021
zameldowanie	168	155	191	167
wymeldowanie	167	166	173	185
Saldo migracji	1	-11	18	-18

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W analizowanych latach liczba zameldowań na terenie gminy Człuchów w porównaniu z wymeldowaniami była różna. W 2018 roku na tym samym poziomie, w 2019 i 2021 wymeldowania przekraczały zameldowania a w 2020 r. sytuacja była odwrotna.

Tabela 4. Struktura ekonomicznych grup ludności

	2018	2019	2020	2021
Ludność ogółem	11.113	11.128	11.059	11.032
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	2.421	2.398	2.631	2.620
Ludność w wieku produkcyjnym	7.091	7.069	6.856	6.803
Ludność w wieku po produkcyjnym	1.601	1.661	1.572	1.609

Zródło: Bank Danych Lokalnych

Analizując zmiany w strukturze ludności gminy Człuchów w latach 2018-2021 stwierdza się, że zdecydowaną większość stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Niemniej jednak obserwuje się sukcesywny spadek ludności w wieku produkcyjnym – w relacji do roku 2018. W ostatnim roku zauważa się wzrost ludności w wieku po produkcyjnym i spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym.

Tabela 5. Struktura bezrobocia w gminie Człuchów w latach 2018-2020

ROK	Liczba bezrobotnych		Liczba uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych	
	Razem	Kobiety	Razem	Kobiety
2018	381	267	84	52
2019	397	257	110	76
2020	450	260	95	47
2021	440	263	73	40

Zródło: PUP Człuchów

W relacji analizowanych lat liczba osób bezrobotnych w gminie Człuchów wzrosła o 59 osób i zauważa się nieznaczny spadek zarejestrowanych w PUP Człuchów kobiet. Jeżeli chodzi o osoby uprawnione do zasiłku dla bezrobotnych to widać również ich spadek na przestrzeni analizowanych lat i to samo dotyczy kobiet uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych.

DIAGNOZA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W CZŁUCHOWIE

Rodzina jako instytucja społeczna jest w kręgu nieustannego zainteresowania ze strony socjologicznej, pedagogicznej, psychologicznej jak i wielu innych nauk. Jest wspólnotą rodziców i dzieci, bywa nieraz wspólnotą wielu pokoleń. Dlatego też, jej podmiotowość domaga się własnych specyficznych praw i wspierania w sytuacjach trudnych, kryzysowych. Podmiotowość kształtuje na bazie zasad moralności.

Charakteryzuje się silnymi więzami emocjonalnymi i formalnymi, które występują pomiędzy jej członkami. Mówiąc o rodzinie w kontekście socjologicznym mówimy o niej jako o grupie pierwotnej.

W odniesieniu do niniejszego programu istotna jest definicja zawarta w art. 6 pkt. 14 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. W myśl przytoczonego artykułu rodzina to osoby spokrewnione jak i nie spokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Pomoc społeczna wg ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej stanowi instytucję polityki społecznej mającej na celu pomoc osobom i ludziom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie do usamodzielnienia. Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Człuchów jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który jako jednostka organizacyjna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zajmuje się więc rodziną dysfunkcyjną, a więc taką, która nie wywiązuje się ze swoich podstawowych zadań a głównie nie wypełnia swych obowiązków względem dzieci. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców a nie dzieci. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodzin - są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. W takiej rodzinie nie można wyrażać swoich uczuć, myśli, pragnień. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża swoje dziecko na szereg negatywnych emocji. Niejednokrotnie dzieci w tych rodzinach odbierane są jako balast dla rodziców ograniczający ich swobodę.

O rodzinie dysfunkcyjnej mówi się w sytuacji w której m. in.:

- jedno bądź oboje rodziców jest uzależnionych od alkoholu,
- jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc emocjonalną (np. zastraszanie, szantaż) wobec pozostałych członków rodziny,
- jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc fizyczną (np. bije, popycha) wobec pozostałych członków rodziny,
- jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc seksualną, wystąpienie problemu wykorzystywania seksualnego wobec innego członka rodziny,
- występuje przewlekła choroba, a osoba chora wini za swój stan zdrowia pozostałych członków rodziny i stawia siebie w centrum uwagi.

Pracownicy socjalni jak również asystent rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie w ramach wykonywanych swoich obowiązków podejmują działania na rzecz takich rodzin dysfunkcyjnych, przeżywających różne problemy.

Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego zaangażowania, profesjonalizmu i wycucia w podejmowanych działaniach.

Punktem wyjścia do określenia celów Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 jest analiza danych o rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie oraz danych zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Człuchów na lata 2021-2030.

Tabela 7. Karta diagnostyczna

WYSZCZEGÓLNIENIE	2018	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców Gminy Człuchów	11.113	11.128	11.059	11.032
Liczba osób bezrobotnych	381	397	450	440
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	340	323	283	268
Liczba pracowników socjalnych	5	5	5	5
Liczba asystentów rodziny	1	1	1	1
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	55	50	55	55
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	75	66	58	62
Liczba rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami	504	451	376	399

Źródło: Opracowano na podstawie danych zawartych w Ocenie zasobów GOPS Człuchów

Tabela 8. Powody udzielania świadczeń w latach 2018 – 2021

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	ROK			
	2018	2019	2020	2021
Ubóstwo	160	156	122	107
Sieroctwo	0	0	0	0
Bezdomność	10	9	12	9
Potrzeba ochrony macierzyństwa	29	19	16	13
w tym: wielodzietność	24	13	14	11
Bezrobocie	139	132	103	92

Niepełnosprawność	170	166	128	115
Długotrwała lub ciężka choroba	145	142	113	95
Bezradność w sprawach opiek.-wychow. i prowadzenia gosp. dom. - ogółem	15	16	8	11
w tym: rodziny pełne	9	11	7	7
rodziny wielodzietne	4	3	1	0
Przemoc w rodzinie	3	2	2	1
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	1	0	0
Alkoholizm	14	15	11	14
Narkomania	1	0	1	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego	0	0	0	2
Zdarzenie losowe	5	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	1	0	1

Źródło: Opracowano na podstawie danych zawartych w Ocenie zasobów GOPS Człuchów

W gminie Człuchów najczęstszymi występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc, wskazanymi przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie były kolejno: niepełnosprawność, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezrobocie. Zauważa się tendencję malejącą odnośnie korzystania rodzin z pomocy społecznej i to z każdego tytułu. Zauważamy, że na przełomie lat 2018 – 2020 znacząco spada przyznawanie pomocy z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, ale w ostatnim roku zauważa się tendencję wzrostową.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie przyznaje w ramach swych zadań świadczenia pieniężne i niepieniężne. Na przełomie opiniowanych lat widać spadek przyznawanych świadczeń. Z przedstawionych danych zawartych w poniższej tabeli dostrzec można, że więcej przyznawanych jest świadczeń pieniężnych niż niepieniężnych.

Tabela 9. Rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą w latach 2018 – 2021

Wyszczególnienie	ROK			
	2018	2019	2020	2021
Świadczenia przyznane ogółem	332	319	281	267
pieniężne	295	289	256	239
niepieniężne	69	51	38	28

Źródło: Opracowano na podstawie danych zawartych w Ocenie zasobów GOPS Człuchów

Rodziny z Gminy Człuchów korzystają z rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. Z przedstawionych poniżej danych wynika, że rodziny w większości korzystają z zasiłku celowego w ramach tego programu. Dostrzegamy, że zanika dożywianie dzieci w szkole finansowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Nie znaczy to, że dzieci nie korzystają z posiłków w szkole. Z informacji uzyskanych od pracowników socjalnych wynika, że rodzice sami opłacają posiłki swoich pociech z przyznawanych zasiłków celowych z tego programu. Dzięki temu dzieci nie są stygmatyzowane, rodzice czuwają na systematycznością opłacania posiłków i są w kontakcie ze szkołą.

Tabela 10. Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2018 – 2021

FORMA POMOCY	ROK			
	2018	2019	2020	2021
POSILEK DLA DZIECI	74	32	12	0
ZASIŁEK CELOWY	194	198	176	166

Źródło: Opracowano na podstawie danych zawartych w Ocenie zasobów GOPS Człuchów

W obecnej sytuacji demograficznej naszego kraju i gminy, mając na uwadze proces starzenia się społeczeństwa, należy podejmować wszelkie działania promujące rodzicielstwo. Jednym z takich działań jest ustanowienie rządowego programu dla rodzin wielodzietnych. W ramach tego programu funkcjonuje ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, która przysługuje rodzinom z trójka dzieci, niezależnie od dochodu. Karta wydawana jest bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci do osiemnastego roku życia lub ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Dzieci legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności na czas jego trwania. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień, świadczonych przez instytucje państwowe podległe ministerstwu oraz podmioty prywatne na podstawie pisemnej umowy z Ministerstwem Pracy.

Tabela 11. Liczba rodzin i wydanych Kart Dużej Rodziny w latach 2018 – 2021

	ROK			
	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin	21	194	52	40
Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	101	493	131	116

Źródło: Opracowano na podstawie danych GOPS Człuchów

Na terenie gminy Człuchów rodziny borykają się z problemem przemocy, który dotyka rodziny niezależnie od wykształcenia, statusu ekonomicznego czy też wykonywanego zawodu. Ogromnym utrudnieniem w realizacji zadań w tym zakresie jest brak współpracy rodzin z członkami grup roboczych. Członkowie Zespołu, będąc równocześnie przedstawicielami policji, oświaty, ochrony zdrowia, ośrodka pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych a także kurator sądowy na spotkaniach grup roboczych wspólnie z osobą, która jest dotknięta przemocą w rodzinie opracowują indywidualny plan pomocy. Działania podejmowane są także wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Tabela 12. Liczba założonych „Niebieskich Kart” przez poszczególne podmioty w latach 2018 - 2021

LICZBA PROCEDUR „NIEBIESKIE KARTY”	ROK			
	2018	2019	2020	2021
GOPS	0	2	1	0
PCPR	0		0	0
POLICJA	30	30	62	33
OŚWIATA	0	0	0	0
SŁUŻBA ZDROWIA	0	0	0	0
GKRPA	0	0	0	0
RAZEM	30	32	63	33

Zródło: Dane udostępnione przez Zespół Interdyscyplinarny przy GOPS Człuchów

Powyższe dane pokazują, że każdego roku wszczyna się około 30 procedur „Niebieskich Kart”. Wyjątek stanowi rok 2020 kiedy to w kraju ogłoszono pandemię i wszczynano dwa razy więcej procedur „Niebieskie Karty”. Generalnie to policja podczas interwencji w miejscu zamieszkania sporządza „Niebieską Kartę - A”. Inne instytucje robią to sporadycznie.

W przypadku doświadczenia problemu przemocy mieszkańcy Gminy Człuchów o pomoc i wsparcie mogą zgłosić się od 01.04.2021 roku do Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie w Gminie Człuchowie, przy ul. Szczecińskiej 17 w każdą środę. W punkcie tym zatrudniono radcę prawnego, terapeutę ds. uzależnień i specjalistę ds. przemocy.

Sprawami związanymi z rozwiązywaniem problemów uzależnień, motywowaniem do podjęcia działań naprawczych, kierowaniem do Sądu Rejonowego spraw związanych ze zobowiązaniem do leczenia uzależnienia zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Gminy w Człuchowie.

W latach 2018 – 2021 znacząco wzrosła liczba wniosków, które wpłynęły do przewodniczącej GKRPA przy UG Człuchów. Najwięcej takich wniosków składa policja za pośrednictwem dzielnicowych.

Tabela 13. Liczba wniosków, które wpłynęły do GKRPA w ujęciu statystycznym w latach 2018 – 2021

		ROK			
		2018	2019	2020	2021
Liczba wniosków w związku z podejrzeniem nadużywania alkoholu		14	25	34	41
w tym od:	rodziny	8	4	10	11
	policji	3	9	11	20
	prokuratury	1	6	4	0
	GOPS/ZI	2	6	9	10

Źródło: Dane GKRPA przy UG Człuchów.

Rodzina znajduje się w centrum polityki społecznej rządu. Tkwi w niej potencjał, który jest źródłem rozwoju naszego kraju. Jednym z działań z zakresu polityki państwa na rzecz rodzin i dzieci są świadczenia rodzinne z różnymi dodatkami. Poza tym w ramach polityki prorodzinnej rodzina może skorzystać z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka tzw. „Becikowe” w wys. 1.000 zł, gdy dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 1922 zł netto.

Ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem” wprowadzono jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla tego dziecka. Ustawa też zakłada, że rodziny uprawnione do tego świadczenia mogą zostać objęte pomocą asystenta rodziny, którego zadaniem będzie wsparcie i towarzyszenie emocjonalne. W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten realizowany jest z funduszu alimentacyjnego.

Tabela 14. Rzeczywista liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych i opiekuńczych w latach 2018-2019

wyszczególnienie	ROK			
	2018	2019	2020	2021
Świadczenia rodzinne z dodatkami	504	451	376	399
„Becikowe”	104	92	75	65
„Za życiem”	1	3	3	0
Zasilek dla opiekuna	22	22	16	11

Specjalny zasiłek opiekuńczy	65	58	43	26
Świadczenie pielęgnacyjne	119	120	136	147
Zasiłek pielęgnacyjny	816	805	754	789
Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	75	66	58	62

Źródło: Dane GOPS Człuchów

Budżety domowe rodzin poważnie zasilają świadczenia wychowawcze, potocznie nazywane 500+. Program Rodzina 500 plus to nieopodatkowane 500 zł miesięcznie na każde dziecko, bez kryterium dochodowego. Jest to wsparcie długofalowe.

Natomiast program „Dobry Start” to inwestycja w edukację polskich dzieci. To 300 zł jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Rodziny otrzymują świadczenie bez względu na dochód.

Zgodnie z zapisami ustawowymi wysokości tych świadczeń nie są uwzględniane w dochodzie rodziny ubiegającej się o świadczenia z pomocy społecznej.

Poniższa tabela obrazuje skalę rodzin z Gminy Człuchów korzystających z pomocy w latach 2018 – 2021 w ramach świadczeń wychowawczych.

Do 2020 roku widoczny jest wzrost liczby rodzin korzystających z świadczenia wychowawczego 500+ i w ostatnim roku nieznaczny jego spadek. Podobnie ma się sytuacja odnośnie ilości dzieci, na które to świadczenie przysługiwało.

Jeżeli chodzi o 300+ to widzimy wzrost liczby rodzin korzystających z tego świadczenia w latach 2018-2019 i w kolejnym roku zanotowano spadek rodzin korzystających z tego świadczenia.

Tabela 15. Świadczenia wychowawcze w Gminie Człuchów w latach 2018-2021

Rodzaj świadczenia	2018		2019		2020		2021	
	l. rodzin	l. dzieci	l. rodzin	l. dzieci	l. rodzin	l. dzieci	l. rodzin	l. dzieci
„500+”	835	1505	1220	2016	1231	2175	1229	2169
„300+”	987	1478	991	1458	982	1444	-----	-----

Źródło: Dane GOPS Człuchów

Zdarzają się sytuacje, że pomimo szeroko rozumianej pracy socjalnej świadczonej na rzecz rodziny zachodzi konieczność wprowadzenia do rodziny asystenta rodziny, zadaniem którego jest pomoc rodzinie w prawidłowym funkcjonowaniu ale przede wszystkim wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i władzy rodzicielskiej oraz pozostanie dziecka w rodzinie biologicznej.

Tabela 16. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w latach 2018 – 2021

Wyszczególnienie	ROK			
	2018	2019	2020	2021
Liczba asystentów	1	1	1	1
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	11	12	15	13
- w tym dzieci	26	41	29	34
Liczba dzieci w pieczy zastępczej	0	2	6	9

Źródło: Dane GOPS Człuchów

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Człuchowie zatrudnia się jednego asystenta rodziny i w 2021 roku jego wsparciem objętych było 13 rodzin, w których przebywa 34 dzieci. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny do 2020 roku nieznacznie wzrastała i w ostatnim roku zauważa się spadek. Niemniej na przestrzeni lat 2018-2021 widoczny jest wzrost liczby dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela 17. Koszty poniesione za pobyt dzieci w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2018 – 2021

	ROK			
	2018	2019	2020	2021
Oplata gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	281.036	258.165	247.408	225.228

Źródło: Dane GOPS Człuchów

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie ponosi koszty związane z odpłatnością za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Powyższa tabela pokazuje, że koszty na przełomie lat 2018-2021 maleją i to znacząco, co może świadczyć o tym, że został uzyskany korzystny efekt prowadzonej dotychczas polityki wspierania rodziny.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że w przypadku niemożliwości zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej.

Pieczka zastępcza może być sprawowana w formie:

- rodzinnej
- instytucjonalnej.

Przez rodzinną pieczę zastępczą rozumie się rodziny zastępcze w tym spokrewnione, niezawodowe, zawodowe a także rodzinne domy dziecka.

Instytucjonalna pieczka zastępcza to natomiast placówki opiekuńczo wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo terapeutyczne, interwencyjne środki preadopcyjne.

Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek udziału finansowego w kosztach związanych z umieszczeniem dziecka w szeroko rozumianej pieczy zastępczej. Wydatki z tym związane kształtują się na poziomie 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 50% w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej, wydatków na opiekę i wychowanie dziecka.

Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem długotrwałym i bardzo złożonym. Efekty pracy nie zawsze są widoczne od początku objęcia rodziny wsparciem, jest to zależne od aktywności rodziny i potrzeby zmiany sposobu ich życia. Praca asystenta polega na inicjowaniu i rekomendowaniu zadań zespołowych w skład których wchodzić będą przedstawiciele innych instytucji. Wspólne działania zespołu powinny skutkować minimalizacją występowania patologii lub uzależnień.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie podejmuje szereg działań zmierzających do eliminacji pojawiających się problemów głównie poprzez pracę socjalną, która prowadzona jest przez pracowników socjalnych czy wsparcie asystenta rodziny. Jak można dostrzec ilość rodzin z problemami opiekuńczo wychowawczymi z roku na rok maleje. Większość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny wykazała zaburzenia psychiczne, uzależnienia i przemoc oraz niezaradność życiową – głównie brak umiejętności gospodarowania środkami finansowymi i prowadzenia gospodarstwa domowego. Praca z tymi rodzinami wymaga długofalowych działań i współdziałania z różnymi instytucjami.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie oferuje rodzinom pomoc w formie:

= **pomoc społeczna:**

- świadczenia pieniężne (zasiłki stałe, okresowe, celowe i specjalne celowe);
- świadczenia niepieniężne (posiłek, schronienie, ubranie, prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, praca socjalna, usługi opiekuńcze, udział w programach z zakresu integracji społecznej),

= **pomoc osobom uzależnionym od alkoholu** (działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych),

= **pomoc ofiarom i sprawcom przemocy** (działalność Zespołu Interdyscyplinarnego),

= **pomoc asystenta rodziny,**

= **poradnictwo specjalistyczne** – prawne, psychologiczne, terapeutyczne, informacyjne,

= **świadczenia rodzinne** (zasiłki rodzinne z dodatkami, świadczenia pielęgnacyjne, zasiłki pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, świadczenie rodzicielskie i wychowawcze, itp.),

= **fundusz alimentacyjny,**

= **stypendia i zasiłki szkolne,**

= **dodatki mieszkaniowe i energetyczne.**

Niektóre z zadań, w tym z zakresu uzależnień, przemocy, pomocy psychologicznej, realizowane są przez interdyscyplinarną współpracę instytucji i organizacji społecznych działających na terenie gminy. Należą do nich m.in. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Policja, placówki oświatowo-

wychowawcze, placówki służby zdrowia, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe i związki wyznaniowe. Część działań realizowanych jest przy współpracy z Gminą. Priorytetowym działaniem gminy jest dostarczanie pozytywnych wzorców spędzania czasu wolnego na bazie świetlic wiejskich za pośrednictwem Kół Gospodyń Wiejskich działających na terenie wszystkich wsi gminy.

Praca interdyscyplinarna osób, instytucji i organizacji na rzecz dzieci i rodziny na terenie Gminy Człuchów spełnia wymogi ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w zakresie funkcjonowania spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

CELE PROGRAMU

Cel główny programu:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w szczególności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji.
2. Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.
3. Podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny.
4. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej
5. Prowadzenie działalności profilaktycznej skupiającej się na umacnianiu rodziny w wypełnianiu roli opiekuńczo-wychowawczej

Działania:

Cel operacyjny nr 1 Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji.			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.1	Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie	Liczba rodzin: - objęta pomocą społeczną; - korzystających z zasiłków rodzinnych i funduszu alimentacyjnego
1.2	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci posiłków, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie	Liczba rodzin, dzieci i osób dorosłych korzystających z posiłków w programie i poza programem.
1.3	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendium o charakterze socjalnym i naukowym.	Urząd Gminy Człuchów	Liczba osób, objętych wsparciem stypendialnym (socjalnym, naukowym, sportowym)

1.4	Pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem
1.5	Wsparcie dzieci i młodzieży z rodzin ubogich w dostępie do wypoczynku.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie GKRPA przy UG Człuchów	Liczba osób korzystających ze wsparcia w celu zapewnienia wypoczynku
1.6	Poradnictwo i praca socjalna na rzecz rodzin z dziećmi świadczona przez pracowników pomocy społecznej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie	Liczba rodzin objętych wsparciem
1.7	Zapewnienie poradnictwa rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego i prawnego.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie Punkt Konsultacyjno- Informacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie	Liczba osób korzystających z poradnictwa Liczba udzielonych porad Liczba podmiotów udzielających wsparcia
1.8	Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej itp.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie Urząd Gminy Człuchów	Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych placówkach wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach

Cel operacyjny nr 2			
Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
2.1	Zapewnienie usługi asystenta rodziny.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie Sąd Rodzinny i Nieletnich	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny.

2.2	Promowanie i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci.	Świetlice wiejskie Placówki oświatowe	Liczba realizowanych form wsparcia Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem
2.3	Współfinansowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie; Urząd Gminy Człuchów; Placówki oświatowe; GKRPA przy UG Człuchów Organizacje pozarządowe	Liczba zorganizowanych form wypoczynku Liczba dzieci korzystających z wypoczynku
2.4	Realizacja ogólnodostępnych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe Biblioteki Świetlice wiejskie	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych
2.5	Realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie	Ilość złożonych wniosków Ilość wydanych Kart
2.6	Współorganizowanie wydarzeń o charakterze integrującym rodziny.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie Urząd Gminy Człuchów Placówki oświatowe	Liczba zorganizowanych wydarzeń

Cel operacyjny nr 3			
Podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny.			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
3.1	Zapewnienie dostępu do szkoleń i superwizji dla asystenta rodziny.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie	Liczba zorganizowanych szkoleń i superwizji
3.2	Zapewnienie dostępu do szkoleń i superwizji dla pracowników socjalnych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie	Liczba zorganizowanych szkoleń i superwizji. Liczba osób biorących udział w szkoleniach i superwizjach.
3.3	Szkolenia dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego przy GOPS Człuchów.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących udział w szkoleniach
3.4	Prowadzenie pracy socjalnej i monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie	Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną

3.5	Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie Zespół Interdyscyplinarny Gminna komisja Rozwiązywania Problemów alkoholowych Placówki oświatowe	Liczba udzielanych informacji
3.6	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi oraz instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie Gmina Człuchów	Liczba instytucji i organizacji pracujących na rzecz dziecka i rodziny
3.7	Realizowanie przez placówki oświatowe programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających dysfunkcjom społecznym.	Placówki oświatowe	Liczba programów i liczba dzieci objętych tymi programami

Cel operacyjny nr 4			
Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
4.1	Udział w spotkaniach Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie i pieczy zastępczej.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie	Liczba spotkań Liczba wspólnie sporządzonych planów pracy z rodziną
4.2	Interdyscyplinarne działania zapobiegające umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej: pomoc socjalna i poradnictwo.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie Instytucje i organizacje działające na rzecz rodziny	Liczba dzieci które wróciły do rodziny biologicznej

Cel operacyjny nr 5 Prowadzenie działalności profilaktycznej skupiającej się na umacnianiu rodziny w wypełnianiu roli opiekuńczo-wychowawczej			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
5.1	Realizacja programów mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie	Liczba programów realizowanych na rzecz rodziny
5.2	Wspieranie rodziców w wychowaniu i edukacji dzieci oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci.	Placówki oświatowe	Liczba dzieci objętych pomocą
5.3	Wsparcie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej i działu świadczeń rodzinnych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie	Liczba rodzin

REALIZATORZY PROGRAMU

Założenia Programu w gminie Człuchów powinny realizować podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty i osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Koordynatorem, organizatorem i inicjatorem działań w ramach niniejszego Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie przy współpracy z:

- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie;
- Powiatowym Urzędem Pracy;
- Zespołem Interdyscyplinarnym;
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- kuratorami sądowymi;
- placówkami oświatowo-wychowawczymi;
- placówkami służby zdrowia;
- organizacjami pozarządowymi i związkami wyznaniowymi.

Program ma charakter otwarty i może być aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb.

ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są przede wszystkim dzieci oraz ich rodzice zamieszkujące na terenie Gminy Człuchów, a w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zagrożone umieszczeniem

dzieci w pieczy zastępczej oraz takie rodziny, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską lub takiej władzy są pozbawione.

Niemniej program kierowany jest do wszystkich mieszkańców gminy, również tych, którzy nie korzystają z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie, a mają problemy w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Dzięki realizacji założonego celu głównego oraz poszczególnych celów szczegółowych przez poszczególne podmioty i instytucje zakłada się, że zostaną stworzone odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie. Ważnym założeniem jest zmniejszenie ilości dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej i reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dziecka do naturalnego środowiska rodzinnego.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Finansowanie 3 – letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Człuchów, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł, tj. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Europejskiego Funduszu Społecznego, programy ukierunkowane na wsparcie rodzin i dzieci.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 jest dokumentem otwartym i długofalowym. Przeprowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji Programu polega na bieżącym analizowaniu oraz corocznym przedstawianiu informacji z jego realizacji wraz ze wskazaniem potrzeb zawartym w kompleksowej informacji z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie za dany rok.

Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy kontynuować konkretne działania, czy je wzmożyć, czy też zmodyfikować.

RADA GMINY CZŁUCHÓW

IMIENNY WYKAZ GŁOSOWANIA z dnia 24 lutego 2022 r.

Głosowanie jawne

Liczba uprawnionych do głosowania: 15

Liczba oddanych głosów: 11

Punkt porządku obrad	Przedmiot głosowania	Za	Przeciw	Wstrzymało się
2	w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Człuchów na lata 2022-2024	11	0	0

Rezultat głosowania: **Przyjęto**

Głosy oddane:

Adam Buza	ZA
Wiesława Chmielewska	ZA
Hanna Drzewicka	ZA
Anna Duraj	ZA
Danuta Golonka	ZA
Paweł Januszewski	ZA
Jan Mielnik	ZA
Edward Neumann	ZA
Jan Nowak	ZA
Bernadetta Prądzińska	ZA
Andrzej Pyszczek	ZA

